

Sygn. akt III AUa 839/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.)
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2016 r. w Szczecinie

sprawy M. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o przyznanie emerytury

na skutek apelacji organu rentowego i ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 15 września 2015 r. sygn. akt VI U 645/14

- zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w części i przyznaje ubezpieczonemu M. J. prawo do emerytury od dnia 22 maja 2013 roku,
- oddala apelację organu rentowego,
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz M. J. kwotę 330 zł (trzysta trzydzieści złotych) tytułem zwrot kosztów procesu za obie instancje.

SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko SSO del. Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 839/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. decyzją z 6.06.2013 r. odmówił M. J. prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych, z uwagi na brak piętnastoletniego okresu pracy w

szczególnych warunkach. Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji podniósł, że w okresach od 1.07.1976/2.07.1979, 1.02.1986 /30.06.1992, 1.07.1992/31.12.1998 wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w szczególnych warunkach, o czym świadczą złożone świadectwa pracy. Zawniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji oraz przyznanie prawa do emerytury, ewentualnie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 15.09.2015 r. w punkcie I zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał M. J. prawo do emerytury od 1.12.2014 r., w punkcie II (później uznanym za omyłkę) oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że M. J. ur. (...), wykształcenie zawodowe – mechanik maszyn i urządzeń, do 21.05.2013 r. pobierał świadczenie rehabilitacyjne. W okresie od 1 lipca 1976 do 2 lipca 1979 pracował w (...) w G. na stanowisku spawacza - mechanika. Od 1.02.1986 do 30.06.1992 pracował w firmie (...) jako brygadzysta, a od 1.07.1992 do 31.12.1998 w spółce (...) jako szef produkcji. W dniu 17.05.2013 złożył wniosek o przyznanie emerytury. Organ rentowy decyzją z 6 czerwca 2013 odmówił prawa do emerytury. Wyrokiem z 30.09.2014 r. w sprawie VI U 988/13 Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i przyznał ubezpieczonemu emeryturę od 22.05.2013 r. Na skutek apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z 26.06.2014 r., III AUa 1093/13 uchylił wyrok z 30.09.2013 r. i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wielkopolskim do ponownego rozpoznania.

W oparciu o art. 184 ust. 1 oraz art. 32 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm., dalej: ustawa emerytalna), a także przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm., dalej: rozporządzenie) sąd okręgowy uznał odwołanie ubezpieczonego za uzasadnione. Sąd okręgowy, mając na względzie uchybienia na jakie wskazał Sąd Apelacyjny w Szczecinie w uzasadnieniu wyroku z 26 czerwca 2014 r. (sygn. akt: III AUa 1093/13) przeprowadził na nowo postępowanie dowodowe w celu ustalenia zakresu czynności, które wykonywał ubezpieczony w zakładach pracy, wymiaru czasu pracy oraz stanowisk jakie faktycznie zajmował; dopuścił także dowód z zeznań świadków M. B. i P. K.. Sąd pierwszej instancji uznał, że okres pracy ubezpieczonego w firmie (...) oraz w spółce (...) były okresami pracy w szczególnych warunkach. Rzeczywisty charakter pracy ubezpieczonego w tych zakładach pracy polegał na kontroli międzyoperacyjnej i dozorcze procesu produkcji żywic i tworzyw sztucznych od laminowania do lakierowania. W procesie technologicznym z żywicy i maty szklanej powstawały produkty z tworzyw sztucznych. Jedną z podstawowych czynności w procesie technologicznym było formowanie produktu finalnego i dlatego w dokumentach wydanych po zakończeniu stosunku pracy ubezpieczony figuruje stanowisko formierz czy formierz ręczny. Niemniej jednak wykonywał pracę formierza, laminarza i lakiernika, tj. zgodną z wykazem A działem IV pkt 17 załącznika do Rozporządzenia. Praca ubezpieczonego w spółce (...) polegała na nadzorze procesu produkcji elementów ze sztucznych tworzyw – żywicy i maty szklanej, a w trakcie produkcji wydzielał się aceton i styren. Produkcja zaczynała się od laminatu, następnie był montaż, obcinanie i lakierowanie. Ubezpieczony nadzorował pracę innych pracowników. Nadto był osobą, która wykonywała wszystkie czynności na poszczególnych etapach procesu technologicznego, a w szczególności tworzył formy jako formierz (w sytuacji gdy zleceniodawca nie dołączył do zamówienia projektu formy). Ubezpieczony pracował dłużej, niż inni pracownicy firmy i wykonywał więcej czynności np. malował formy, czego pozostali nie robili.

Co do okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) we W. od 6.09.1973 do 4.08.1975 r. sąd okręgowy uznał, że również był to okres pracy w warunkach szczególnych, zgodnie z wykazem A dział XIV poz. 12 rozporządzenia: prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym. Ubezpieczony od początku zatrudnienia do jego zakończenia był spawaczem. Wskazał na ten okres dopiero w toku procesu wyjaśniając, że nie posiadał dokumentów z akt osobowych. Świadectwo pracy z 14.10.1975 potwierdziło pracę ubezpieczonego w pełnym wymiarze na stanowisku sprawcza co było, w ocenie sądu pierwszej instancji, wystarczającym dowodem na pracę w warunkach szczególnych. Sąd okręgowy uznał, że w okresie zatrudnienia w (...) w G. od 1.07.1976 do 2.07.1979 r. na stanowisku spawacza mechanika, ubezpieczony nie pracował w warunkach szczególnych. Dokumenty

zgrupowane w aktach sprawy sprzeczne były z zeznaniami świadka i ubezpieczonego, więc za wiarygodne w tym zakresie należało uznać dowody z dokumentów.

Sąd okręgowy podkreślił, że spełnienie warunków wymaganych do nabycia prawa do świadczenia nie rodzi po stronie organu rentowego zobowiązania z tytułu powstałego świadczenia, gdyż zależy to od złożenia przez zainteresowanego stosownego wniosku. Ogólną zasadą prawa ubezpieczeń społecznych jest bowiem wypłata świadczenia na wniosek zainteresowanego, poczynając od dnia powstania prawa do emerytury (tj. spełnienia ustawowych warunków), lecz nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie. Istotna była zatem data wystąpienia z wnioskiem o ustalenie prawa do świadczenia. Ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny 60 lat w dacie 16.03.2013, jednak do 30.11.2014 r. pobierał świadczenie rehabilitacyjne, dlatego prawo do emerytury, w ocenie sądu pierwszej instancji przyznano od 1.12.2014 r.

Apelację od wyroku złożyły obie strony.

Organ rentowy zaskarżył wyrok w pkt I zarzucając naruszenie – art. 227 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego, w wyniku błędnego przyjęcia, że uznane przez sąd, że sporne okresy zatrudnienia, tj.: 1.02.1986/30.06.1992 oraz 1.07.1992 /31.12.1998 stanowią w oparciu o zeznania świadków A. W., J. S., M. B. i P. K., potwierdzenie wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach, w sytuacji gdy takich podstaw nie było, ponadto pominięcie treści świadectwa pracy firmy (...) z 30.06.1993 wskazującego na zatrudnienie ubezpieczonego na stanowisku „brygadzysty” i treści zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu pracodawcy B.- Polska z 10.10.2012 potwierdzających zatrudnienie ubezpieczonego na stanowisku szefa produkcji oraz załącznika Nr 1 do wyżej wymienionego zaświadczenia, potwierdzającego okres pobierania przez ubezpieczonego wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy i zasiłku chorobowego – w tym zakresie niepodanie przyczyn, dla których sąd pierwszej instancji odmówił tym dowodom wiarygodności i mocy dowodowej, ponadto brak wskazania i ustalenia w podstawie faktycznej wyroku dokumentacji zgłoszeniowej J. S. do wydziału aktywności gospodarczej urzędu miejskiego oraz dokumentacji akt rejestrowych spółek z o. o., w których pracował ubezpieczony w latach 1992 – 1998 (akta (...) akty notarialne o zawiązaniu spółek, dane o przedmiocie działalności, składzie władz i wspólników spółki), informacji KRS-u w wyżej wymienionym zakresie – zgodnie z oceną prawną i wskazaniami zawartymi w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie – Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 26.06.2014 r., sygn. akt III AUa 1093/13, co stanowi także o naruszeniu art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 386 § 6 k.p.c. i nie rozpoznaniu istoty sprawy, które to uchybienia miały istotny wpływ na jej wynik. Organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej punktu I i oddalenie odwołania w całości, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy sądowi okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Ubezpieczony zaskarżył wyrok w całości zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu jakoby do 30.11.2014 r. pobierał świadczenie rehabilitacyjne, podczas gdy z materiału dowodowego, przedstawionego w toku postępowania wynika, że pobierał świadczenie wyłącznie do 21.05.2013 r. Zarzucił także naruszenie prawa materialnego, tj. art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej przez jego błędne zastosowanie, podczas gdy wobec pobierania świadczenia rehabilitacyjnego do 21.05.2013 r., przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury winno obejmować okres od 22.05.2013 r. Ubezpieczony wniósł o zmianę orzeczenia sądu pierwszej instancji oraz przyznanie emerytury od 22.05.2013 r.

Sąd apelacyjny rozważył sprawę i uznał, że na uwzględnienie zasługuje apelacja ubezpieczonego.

Sąd apelacyjny uznał, że rozstrzygając ponownie niniejszą sprawę sąd pierwszej instancji, dokonał prawidłowych ustaleń, w szczególności prawidłowo uwzględnił ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresy 1.02.1986/30.06.1992, 1.07.1992/30.12.1998. Sąd apelacyjny podzielił tak ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne sądu okręgowego rezygnując jednocześnie z ich szczegółowego przytaczania. Wyrok wymagał jedynie korekty w zakresie początkowej daty nabycia prawa do emerytury. Sąd pierwszej instancji błędnie bowiem uznał, że M. J. pobierał świadczenie rehabilitacyjne do 30.11.2014 r., podczas gdy z ustaleń sprawy wynika, że świadczenie pobierał do 21.05.2013 r. (dokumenty k. 3, k. 18 t. III). Ponadto, kwestia świadczenia rehabilitacyjnego

została już rozstrzygnięta w wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z 30.09.2013 r., sygn. akt VI U 988/13. Fakt, że wyrok został uchylony i przekazany sądowi okręgowemu do ponownego rozpoznania nie wpłynął na prawidłowość powyższego ustalenia, gdyż okoliczność pobierania wyżej wskazanego świadczenia przez ubezpieczonego do 21.05.2013 pozostawała, zarówno w poprzedniej sprawie, jak i w niniejszej bezsporna.

Odnosząc się do zarzutów apelacji organu rentowego, należy stwierdzić, że sąd pierwszej instancji przeprowadził wnikliwe postępowanie dowodowe i prawidłowo ustalił, że po uwzględnieniu wskazanych wyżej okresów pracy w warunkach szczególnych, ubezpieczony spełnia wszystkie przesłanki konieczne dla przyznania emerytury w wieku obniżonym. Niesporne bowiem pozostawało, już na etapie postępowania przed sądem okręgowym, że M. J. posiada wymagany okres ubezpieczenia, osiągnął wiek 60 lat oraz nie pozostawał członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Sąd apelacyjny, w zakresie uwzględnionych okresów pracy, podzielił stanowisko sądu pierwszej instancji. Ubezpieczony bowiem pracując u J. S. pracował w przy produkcji przedmiotów z laminatu, żywicy i tworzyw sztucznych jako brygadzysta, ale zapisu takiego dokonano, by szkolił nowych pracowników, którzy nieustannie się zmieniali. Ubezpieczony de facto wykonywał pracę fizyczną, a także sporadycznie szkolił i nadzorował formierzy, lakierników, matowaczy czy laminarzy. Praca ponadto wymagała noszenia masek ochronnych. Podobnie wyglądała praca M. J. w firmie (...), gdzie ubezpieczony pracował na stanowisku szefa produkcji. Należy zauważyć, że charakter pracy ubezpieczonego ustalono przede wszystkim w oparciu o dokumentację, która powstawała w okresie zatrudnienia, a jej wiarygodność nie budziła wątpliwości. Sąd pierwszej instancji przy tym przeprowadził również dowód z przesłuchania świadków, którzy pracowali wraz z ubezpieczonym w spornych okresach oraz przesłuchał ubezpieczonego. W ocenie sądu apelacyjnego, słusznie uznał, że zeznania złożone w sprawie były wiarygodne i pozwalały na kateryczne rozstrzygnięcie sprawy zważywszy, że korespondowały ze zgromadzoną dokumentacją i wyjaśniały wszystkie wątpliwości. Trafna była zatem konkluzja sądu okręgowego, że mimo niejednoznacznego nazewnictwa stanowisk ubezpieczonego, w rzeczywistości świadczył w wyżej wskazanych zakładach pracę zgodną z poz. 24 działu XIV wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia, sprawując nadzór nad pracownikami, którzy wykonywali czynności zgodne z poz. 17 działu IV wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia, a więc nad osobami zatrudnionymi w szczególnych warunkach.

Powyższe okresy, po dodaniu do okresów pracy w warunkach szczególnych uznanych przez organ rentowy oraz niekwestionowanego okresu od 6.09.1973 do 4.08.1975 przekraczały łącznie 15 lat. Ubezpieczony zatem wykazał posiadanie co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, co stanowi przesłankę niezbędną do przyznania spornego świadczenia (art. 184 ust. 1 pkt 2).

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 386 § 1 sąd apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok, zgodnie z wnioskami apelacji ubezpieczonego w punkcie I w części i przyznał ubezpieczonemu M. J. prawo do emerytury od 22 maja 2013. Natomiast apelacja organu rentowego, na podstawie art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu, o czym orzeczono w punkcie 2. O kosztach postępowania sąd apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c., wysokość ustalając w oparciu o § 11 ust. 2 oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490).

SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko SSO del. Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk